

R. TAGORE

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΚΗΠΟΥΡΟ,,

ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ μέσα κρύβεται ένα θλιμένο ξρώτημα. Γυρεύουν νὰ μάθουν τὴ σκέψη μου, ὅπως τὸ φεγγάρι ποὺ βολίζει τῆς θάλασσας τὰ βάθη.

Ἐγὼ ξεσκεπάσει τὴ ζωὴ μου μπρὸς στὰ μάτια σου, ἀπὸ ἄκρη σ' ἄκρη, δίχως νὰ σοῦ κρατήσω ἢ νὰ σοῦ κρύψω τίποτε. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ δὲ μὲ ξέρεις.

Ἄν εἶταν μονάχα ἓνα πολύτιμο πετράδι, θὰ μπορούσα νὰ τὸ τσάκιζα καὶ νὰ τὸ κάνω ἑκατὸ κομμάτια, καὶ νὰ τὰ πέρναγα σ' ἓνα γαϊτάνι, γιὰ νὰ στὰ βάλω στὸ λαιμό.

Ἄν εἶταν μονάχα ἓνα λουλούδι στρογγυλὸ καὶ μικρὸ καὶ γλυκό, θὰ μπορούσα νὰ τῷκοβα ἀπὸ τὸ κοτσάνι του γιὰ νὰ σοῦ τὸ βάλω στὰ μαλλιά.

Μὰ αὐτὴ ἔναι καρδιά, ἀγαπημένη μου. Ποῦ εἶναι οἱ ἀκρογιαλίες της κι ὁ βυθὸς της;

Δὲν τὸ ξέρεις ἕως ποὺ τελειώνει αὐτὸ τὸ βασίλειο κι ὅμως εἶσαι ἡ βασίλισσά του.

Ἄν εἶταν μονάχα μιὰ χαρουμένη στιγμή, ἤθελε ν' ἀνθῇ σ' ἓνα ἀπαλὸ χαμόγελο, καὶ θὰ μπορούσες νὰ τὴν ἔβλεπες καὶ νὰ τὴ διαβάξεις σὲ μιὰ στιγμή.

Ἄν εἶταν μονάχα ἓνας πόνος ἤθελε ν' ἀναλύσει σ' ἓνα φωτερὸ δάκρυ, ποὺ θ' ἀχτινοβολοῦσε τὸ βαθύτερό του μυστικὸ, δίχως μὴδὲ μιὰ λέξη νὰ χρειαστεῖ.

Μὰ αὐτὴ ἔναι ἀγάπη, ἀγαπημένη μου.

Οἱ χαρές της κ' οἱ πόνοι της εἶναι ἀπέραντοι, κι ἀμέτρητα εἶναι τὰ πλούτια της καὶ οἱ ἐπιθυμίες της...

Βρίσκεται τόσο κοντὰ σὲ σέναν, ὅσο καὶ ἡ ζωὴ σου· κι ὅμως δὲν μπορεῖς νὰ τὴν μάθεις πέρα καὶ πέρα.

Σ' ΑΓΑΠΩ, ἀγαπημένη μου. Συγχώρα με γιὰ τὴν ἀγάπη μου.

Ἐπιάστηκα σὰν τὸ πουλὶ ποῦχει χάσει τὸ δρόμο του.

Τὴν ὥρα ποὺ ἐσπαρτάρησε ἡ καρδιά μου, τῆς ἔφυγε τὸ πέπλο της,

κι ἀπόμεινε γυμνή. Σκέπασέ την μὲ τὴ σπλαχνικιά σου καλωσύνη, ἀγαπημένη μου, καὶ συχώρα με γιὰ τὴν ἀγάπη μου.

Ἄν δὲν μπορεῖς νὰ μ' ἀγαπᾷς, ἀγαπημένη μου, συχώρα με γιὰ τὸν πόνο μου.

Μὴ μὲ κοιτάξεις μὲ καταφρόνια σὰν ἀπὸ μακρυνά σου.

Θὰ τρυπώσω πάλι στὴ γωνιά μου, καὶ θὰ πάω νὰ καθήσω στὸ σκοτάδι.

Μὲ τὰ δύο μου τὰ χέρια θὰ σκεπάσω τὴ γυμνή μου τὴ ντροπή.

Στρέψε τὴν ὄψη σου ἀπὸ μένα, ἀγαπημένη μου, καὶ συχώρα με γιὰ τὸν πόνο μου.

Ἄν μ' ἀγαπᾷς, ἀγαπημένη μου, συχώρα με γιὰ τὴ χαρά μου.

Ὅταν ἡ καρδιά μου θ' ἀφαιθεῖ τὰ τὴν πᾶρει ἡ πλημμύρα τῆς εὐτυχίας μὴ χαμογελάσεις γιὰ τὴν τόση μου ἀφροσύνη.

Ὅταν θὰ κάθομαι στὸ θρόνο μου καὶ θὰ σὲ κυβερνάω μὲ τὴν τυραννία τῆς ἀγάπης μου, ὅταν θὰ σοῦ παραχωρῶ τὴν εὐνοία μου σὰν κανένας θεός, ὑπόμεινε τὴν περηφάνεια μου, ἀγαπημένη μου, καὶ συχώρα με γιὰ τὴ χαρά μου.

ΣΕΒΑΣΜΙΟΤΑΤΕ πατέρ, συχώρεσε αὐτὸ τὸ ἁμαρτωλὸ ζευγάρι. Οἱ ἀνομιχταίκοι σήμερα ἄνεμοι φυσοῦνε μ' ἄγριους στροβιλισμούς, διώχνοντας μακριά τὴ σκόνη καὶ τὰ νεκρὰ φύλλα· καὶ μαζύ τους ἐχάθηκαν καὶ τὰ μαθήματά σου.

Μὴ λές, πατέρ, πὼς ἡ ζωὴ εἶναι μιὰ ματαιότητα.

Γιατὶ ἔχουμε κάνει ἀνακωχὴ μὲ τὸ θάνατο, αὐτὴ τὴ φορὰ, καὶ ἔχουμε γίνει μονάχα γιὰ λίγες μυρωμένες ὥρες ἀθάνατοι ἡμεῖς οἱ δύο.

Ἀκόμα κι ἂν ἐρχόταν τοῦ βασιλιᾶ ὁ στρατός, κι ἔπεφτε μὲ μανία καταπάνω μας, ἤθελε νὰ κουνήσουμε λυπητερά τὰ κεφάλια μας, καὶ θὰ τοὺς λέγαμε: Ἀδέρφια, μᾶς χαλάτε τὴν ἡσυχία. Ἄν εἶναι ἀνάγκη καὶ καλὰ νὰ παίξετε αὐτὸ τὸ θορυβώδικο παιχνίδι σας, πηγαίνετε νὰ βροντήσετε τὰ ὄπλα σας ἄλλοῦ. Γιατὶ ἔχουμε γίνει ἀθάνατοι μονάχα γιὰ λίγες περαστικὲς στιγμές.

Ἄν ἐρχόντουσαν ἐδῶ τίποτα ἀγαπημένοι φίλοι καὶ μᾶς τριγύριζαν, ἤθελε νὰ σκύψουμε μπροστά τοὺς ταπεινά, καὶ θὰ τοὺς λέγαμε:

Αὕτῃ ἡ πάρα πολὺ καλὴ μας τύχη μᾶς στενοχωρεῖ Ὁ τόπος εἶναι λιγοστός μέσα στὸν ἄπειρο οὐρανὸ ὅπου βρισκόμαστε. Γιατὶ ὅταν ἔρχεται ἡ ἀνοιξη, τὰ λουλούδια βγαίνουν σὲ ἀμέτρητα πλήθη, καὶ τᾶκούραστα φτερὰ τῶν μελισσῶν ἀγγίζονται τῆς μIANῆς μὲ τῆς ἄλλης. Ὁ μικρὸς μας οὐρανός, ὅπου βρισκόμαστε μονάχα ἑμεῖς οἱ δυνὸ οἱ ἀθάνατοι, εἶναι ἐξωφρενικά στενός.

K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

THOMAS CARLYLE

Ο ΗΡΩΑΣ—ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὸ βιβλίον τοῦ Carlyle «Ἡρώες, ἡρώων λατρεία καὶ τὸ ἡρωϊκὸ στὴν ἱστορία» εἶναι ὅ,τι σπουδαιότερο μᾶς ἔχει ἀφήσει ὁ μεγάλος Ἀγγλὸς φιλόσοφος. Ἡ ἀρχὴ ἀπ' ὅπου ξεκινᾷ εἶναι πὼς ἡ Παγκόσμιη ἱστορία εἶναι κατὰ βάθος ἡ ἱστορία τῶν Ἡρώων ποὺ φάνηκαν καὶ δουλέψανε στὴ γῆς. Ἀπὸ δὴ ξεκινώντας σὲ ἔξῃ κεφάλαια γιὰ τὸν Ἡρώα-Θεότητα, Ἡρώα-Προφήτη, Ἡρώα-Ἱερέα, Ἡρώα-Διανοούμενο, Ἡρώα-Βασιλιά, ξετάζει προσεχτικὰ τὸ κάθε φαινόμενον τοῦ ἡρωϊκοῦ στὸν κόσμον.

Βέβαια σήμερον ποὺ ἡ φιλοσοφία κ' ἡ αἰσθητικὴ εἶναι πρὸ ἐπιστημονικὰ βασισμένες, μὲς στὸ ἔργο τοῦ Carlyle βλέπει κανεὶς κάποια ἀξιώματα καὶ κάποιους δογματισμοὺς ποὺ δὲ στέκονται πιά. Ὅμως, μεγάλως καθὼς εἶναι, κ' ἐκεῖ ποὺ ἀντὶς γιὰ τὴν καθαρὴ κρίση μεταχειρίζεται τὴ διαίστησιν, πολὺ συχνὰ διαισθάνεται τὸ σωστό. Κ' εἶναι ἀληθινὰ μεγάλως, ἀφοῦ τὸ στοιχεῖον ποὺ παραδέχονται ὅλοι πὼς χαρακτηρίζει μιὰ μεγαλοφυΐα εἶναι τὸ ἀπλοποιητικὸ πνεῦμα. Ὁ Carlyle εἶν' ἓνας μεγάλως ἀπλοποιητής.

Τὸ τρίτον κεφάλαιον τοῦ βιβλίου του ὅπου ξετάζει τὸν Ἡρώα-Ποιητὴ, χωρίζεται σὲ δύο μέρη. Ἐνα, τὸ γενικόν, ποὺ δίνουμε παρακάτω, καὶ δεύτερον τὸ εἰδικόν ὅπου μιλάει γιὰ τὸν Dante καὶ γιὰ τὸ Shakespeare ἐφαρμόζοντας καὶ ἀναπτύσσοντας τὰ ὅσα ἔδωσε στὸ γενικὸ μέρος.

Στὴ μετάφραση, κρατήσαμε τὰ ἀρχικὰ κεφαλαῖα τῶν οὐσιαστικῶν ὅπως εἶναι καὶ στὸ πρωτότυπον, καὶ ὅπως ἔκαναν ὅλοι οἱ μεταφραστές τοῦ Carlyle.

Ὁ Ἡρώας σὰ Θεότητα καὶ ὁ Ἡρώας σὰν Προφήτης εἶναι προϊόντα παλαιᾶς ἐποχῆς καὶ δὲ θὰ μπορούσανε πιά νὰ ἐπαναληφτοῦνε. Προϋποθέτουνε κάποια χοντροκοπιὰ στὴν ἀντίληψιν ποὺ ἡ καθαρὴ ἐπιστημονικὴ γνώσις τῆς ἔδωκε τέλος. Χρειαίεσται νὰ ποῦμε ἓνας κόσμος κενὸς ἢ σκεδὸν κενὸς ἀπὸ ἐπιστημονικῆς μορφῆς γιὰ νὰ μπορέσουνε οἱ ἄνθρωποι νὰ φανταστοῦνε μὲς στὸ θαυμασμό τους καὶ τὴν ἀγάπην τους πὼς ἓνας ὁμοίός τους εἶναι εἴτε θεός, εἴτε πρόσωπον ποὺ μιλάει μὲ τὴ γλῶσσαν τοῦ θεοῦ. Θεότητα καὶ Προφήτης, ἔχουνε